

Fungerande svinställ

– hjälp med planeringen

Denna broschyr är avsedd för personer som planerar bygga ett nytt svinstall och utvidga eller bygga om ett gammalt svinstall. I broschyren informeras bland annat om lagstiftningens krav och om god praxis vid byggande av svinstall.

Broschyren tar upp de grundläggande författningarna som berör byggande av svinstall, men den är inte en täckande utredning över alla olika krav för byggandet. Då man planerar svinstallet ska man sätta sig in i den grundläggande lagstiftningen, som exempelvis statsrådets förordning om skydd av svin. Om det är fråga om stödberättigat byggande, är det viktigt att bekanta sig med författningarna om byggnader som understöds. De som ansöker om ersättning för djurens välbefinnande ska känna till kraven som gäller ersättning för djurens välbefinnande (se punkt 14, Länkar).

Broschyren har utarbetats av en grupp som behandlade svinstallsbyggande i samband med Livsmedelssäkerhetsverket Eviras åtgärdsprogram för djurens välbefinnande. Följande personer deltog i utarbetandet av broschyren: Taina Mikkonen (Evira), Terhi Jääskeläinen (Evira), Helena Hepola (Evira), Satu Raussi (Djurens välfärdscentral, EHK), Maija Yliaho (ProAgria), Ari Berg (Suomen Siikayrittäjät), Maija Piiparinen (Ransuco Ab), Kjell Brännäs (jord- och skogsbruksministeriet), Christer Rönqvist (Atria Ab) och Kimmo Haapanen (HKScan).

Foton: Terhi Jääskeläinen,
Maija Piiparinen och MT

Layout: Evira, enheten för ämbets-
verkstjänster

Innehållsförteckning

1 Planering är den viktigaste arbetsfasen då man bygger svinstall.....	4
2 Tillstånd för byggandet	5
3 Konkurrensutsättning.....	6
4 Då svinstallet tas i bruk	7
5 Boxar	8
6 Utfordring	9
7 Vatten.....	10
8 Utgödsling.....	11
9 Ventilation och uppvärmning.....	12
10 Belysning.....	14
11 Sjukdomsskydd.....	15
12 Brand- och elsäkerhet	17
13 Det egna välbefinnandet och arbetarskyddet.....	18
14 Länkar	19

1 Planeringen är den viktigaste arbetsfasen då man bygger svinstall

Vid planeringen av svinstallet lönar det sig att bekanta sig med olika svinstall, i synnerhet med de funktionella och strukturella lösningarna i svinstallen. Det lönar sig också att bekanta sig med svinstall som planerats av flera olika planerare. Reservera tillräckligt med tid för planeringen av svinstallet. Planeringen kan ta upp till ett eller två år; planeringen är den viktigaste och största arbetsfasen då man bygger svinstall. Innan det egentliga bygget påbörjas ska alla planer för byggandet vara klara och det ska vara säkerställt att planerna är förenliga.

Planeringen och konstruktionen av svinstallet förutsätter att man får hjälp av utomstående yrkesfolk och experter. Det är bra att först noggrant fundera över hurudant man vill att svinstallet ska vara, och att därefter kontakta planerare och andra experter. Det lönar sig i ritningsskedet att konsultera veterinärer som är specialiserade på svin. Det går också att be att länsveterinären ser på ritningarna och kommenterar dem.

Konsulter och veterinärer med insikter i svinens beteende kan hjälpa med de funktionella lösningarna för svinstallet i planeringsskedet. Ett välfungerande svinstall där svinens naturliga beteendebestånd beaktas, främjar svinens välbefinnande och inverkar även på produktiviteten. Då man känner till svinens beteende kan man undvika strukturella lösningar som inte fungerar, och som kan orsaka extra arbete längre fram. Till exempel en god planering av städningen av boxarna och av flyttningarna av svinen får den dagliga rutinen att gå smidigare i svinstallet. Då svinens beteende beaktas i planritningarna av boxarna och de olika avdelningarna, fungerar svinens indelning av de olika utrymmena i boxen ofta väl och då betar de sig på önskat sätt.

Vid planeringen är det bra att i synnerhet beakta följande:

- Svinstallet bör planeras både på djurens och på arbetarnas villkor
- Då planeringen är lyckad går det dagliga arbetet i svinstallet smidigt
- Är det fråga om byggnader som beviljas stöd, och ska kraven för ersättning för djurens välbefinnande uppfyllas?
- De brandtekniska kraven för byggnader som beviljas stöd fastställs i lagstiftningen (474/2014)
- Arbetarskydd

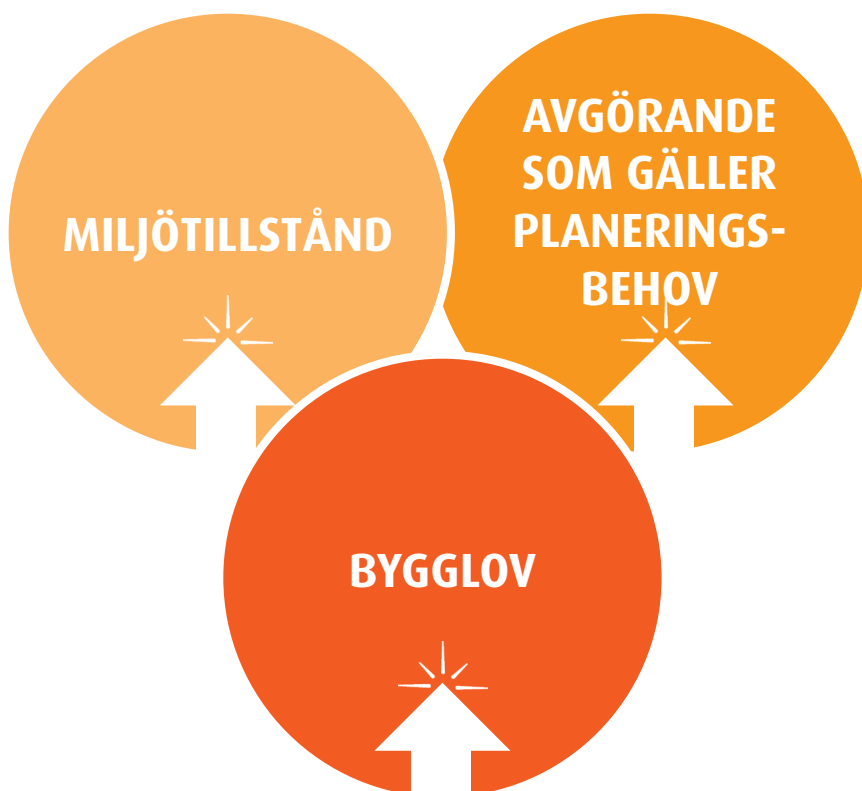

2 Tillstånd för byggandet

För att bygga svinstall, liksom även mycket annat, krävs flera olika tillstånd

För byggande av svinstall ska anskaffas:

- **Miljö tillstånd:** Då det gäller mindre projekt ansöks om tillstånd från kommunens miljömyndighet och vid större projekt ansöks om tillstånd från regionförvaltningsverket.
Avgörande som gäller planeringsbehov, som behövs före bygglovet. Då byggnadsprojektet planeras på ett område som ligger utanför detaljplaneområdet, ska kommunen utreda om området är ett område i behov av planering.
- **Bygglov** av kommunens byggnadstillsynsmyndighet. Bygglovsbehandlingen beror på kommunen, men det finns en allmän anvisning om hur man ansöker om bygglov på t.ex. miljöförvaltningens webbplats.

3 Konkurrensutsättning

Då planen är färdig görs anbudsfrågan. Det lönar sig att ta i beaktande hurdana installationer och vilken träning som tillverkarna och återförsäljarna erbjuder före ibruktagandet av produkterna. Det är bra att begära att dessa uppgifter sänds skriftligen som bilaga till anbudet. Det finns också skäl att beakta vilka garanti- och service-tjänster som erbjuds för anläggningarna.

Uttryck tydligt i anbudsfrågan vad det är som du vill ha

Före konkurrensutsättningen gäller det att ta reda på hurdana anläggningar och system som kommer att behövas för djuren. Ritningarna och kalkylerna görs utgående från de verkliga behoven. Det lönar sig att be om ett tillräckligt antal anbud, t.ex. av tre företag. Leverantörerna väljs sedan utgående från anbuden. Den anbudsgivare som har den bästa fungerande helheten är i allmänhet det bästa alternativet. Det är viktigt att svinstallet fungerar för ändamålet, och det billigaste alternativet är inte alltid det bästa. Då man fattar beslutet lönar det sig hålla det slutresultat i minnet som man ursprungligen ville ha.

Ur leverantörens synvinkel innebär en täckande anbudsfrågan en så tydlig beskrivning som möjligt av vad det är som ska byggas. Det lönar sig att till anbudsfrågan bifoga ritningar eller andra tekniska uppgifter om byggandet som finns till förfogande. För att kunna jämföra anbuderna ska likadana ritningar och samma önskemål om utrustning ingå i anbudsfrågan till alla varuleverantörer. Det är viktigt att den som gör upp anbudsfrågan öppet uttrycker vilken kvalitet och vilka ekonomiska önskemål som gäller för den nya utrustningen eller anläggningarna. Realistiska, hållbara tidsgränser vid hanteringen av anbuderna och vid beslutsfattandet betjänar både köparen och försäljaren. Utöver kundens målsättningar är försäljaren även intresserad av de andra projektdeltagarnas, exempelvis finansierarens, åsikter. De inverkar ofta på slutresultatet.

Det lönar sig att informera de konkurrerande företagen om konkurrenskriterierna. Kunden har säkert nytta av lämna ut enhetliga anbudsfrågningar till företagen. Då blir det också lättare att bedöma eventuella avvikelser.

4 Då svinstallet tas i bruk

Det lönar sig att använda sig av olika kontrollistor då svinstallet ska tas i bruk. Det finns listor på finska på t.ex. Työtehoseuras webbplats [Jordbrukaren bygger](#) (på finska) och på webbplatsen för projektet [Vastuullinen sikatalous](#) (på finska). Svinstallets olika delar blir ofta färdiga vid olika tidpunkter. Listorna hjälper dig att säkerställa att alla byggnadsskeden är avslutade och alla anordningar har programmerats så att svinstallet är klart för djurens ankomst.

Ha hälsovårdsplanen klar redan innan verksamheten inleds

Det lönar sig att göra upp ett hälsovårdsavtal och en hälsovårdsplan med veterinären redan innan verksamheten inleds i det nya svinstallet. Vid uppgörandet av planen kan man använda sig av veterinärens expertis och än en gång gå igenom de funktionella lösningarna i svinstallet samt installationerna av anordningarna. Redan innan hälsovårdsplanen görs upp kan man be en konsult komma ut och mäta temperaturer, kontrollera inställningar etc. Konsultens sakkunnighet kan komma till hjälp då hälsovårdsplanen ska utarbetas. Samtidigt säkerställs att lagstiftningens krav uppfylls även i praktiken, som exempelvis att utrymmet i boxen och fodertrågets längd är tillräckliga för det antal djur som planerats för boxen.

JORDBRUKAREN
BYGGER

VASTUULLINEN
SIKATALOUS

5 Boxar

Svinen delar in sitt levnadsområde i liggplats, spillningsplats och ett område för andra aktiviteter. De väljer gärna skyddade platser till liggplats och till spillningsplats. Aktivitetsområdet är i allmänhet ett annat område i boxen där de bland annat äter. Det lönar sig att planera boxarna så, att svinen har tillräckligt med utrymme att naturligt dela in området i boxen för de olika verksamheterna.

Till liggplats väljer svinet gärna en torr, varm, dragfri och även i övrigt skyddad plats. Till spillningsplats väljer de däremot ett fuktigt och dunkelt område i boxen. Då svinet har valt en liggplats ska spillningsplatsen vara någon annanstans. Det är därför väsentligt för renligheten i boxen att se till att det fasta golvet i boxen är en mera lockande liggplats än gallergolvet. Svin är mycket renliga djur, och de stökar inte till de egna liggplatserna och aktivitetsområdena utan orsak. I Eviras broschyr [Varför är svin stökiga?](#) finns mera information om hur svinen delar in utrymmena i boxen och om hur de håller sig rena.

Vid planeringen av grisningsboxar är det särskilt viktigt att se till att boxen är tillräckligt rymlig. Då suggan är i en häck ska det finnas tillräckligt med utrymme på båda sidorna så att grisarna kan dia utan problem. En gris som närmar sig avvänjningsåldern behöver ca 50 cm utrymme för att lätt kunna dia. Den rekommenderade minsta storleken för fri grisningsboxar är 6,0 m².

Sjukboxar

Det ska finnas tillräckligt med sjukboxar, som täcker en yta om minst 5 % av utrymmesbehovet för det totala antalet djur i svinstallet. Vid planeringen av sjukboxar bör observeras att ett sjukt eller skadat djur i allmänhet behöver mera värme än ett friskt, och ett mjukt liggunderlag för att tillfriskna. Det här innebär i praktiken att det måste vara möjligt att använda rikligt med strö i sjukboxarna. Du hittar mera information om sjukboxar för svin i Eviras broschyr [Skötsel och avlivning av sjuka svin](#).

VARFÖR ÄR SVIN
STÖKIGA?

SKÖTSEL OCH
AVLIVNING AV
SJUKA SVIN

6 Utfodring

Planera så, att svinen kan äta utan att de störs

Det är naturligt för svin att äta i grupp tillsammans med andra svin. Ett system där djuren kan äta samtidigt utan att de ändå stör varandra medan de äter fungerar bäst.

Automater som utfodrar ett svin i taget kan fungera väl, men det lönar sig samtidigt att fundera över vilka problem som kan uppstå om svinen börjar tävla om att komma fram till automaten. I planeringskedet ska man söka sådana strukturella lösningar som förhindrar att svinen stoppar andra svin från att använda utfodringsautomaten, och som även förhindrar dem från att störa andra svin som äter. Konkurrens vid utfodringsautomaten eller tråget kan leda till beteendestörningar som exempelvis svansbitning eller hos suggor till vulvabitning.

Om man på gården beslutar sig för ett system där det inte finns utrymme för alla djur att äta samtidigt, ska de ha kontinuerlig tillgång till foder eller så ska automaten utfodra ett svin i taget. Vid fri utfodring där foder alltid finns till förfogande, ska det finnas ett tillräckligt antal utfodringsplatser. Alla djur ska kunna äta en tillräckligt stor mängd mat varje dag medan det ännu är ljust.

Lätt renhållning av fodertråget som målsättning

Vid planeringen av olika utfodringslösningar är det viktigt att beakta hur trågen ska hållas rena. I synnerhet trågen för digivande suggor borde vara lätta att rengöra så att skämt foder inte inverkar på suggans aptit. På avvänjningsavdelningen måste fodertråget ibland föras över till grisarnas liggplats under ett tak, och där är det svårt att rengöra tråget.

Mera information och rekommendationer om arrangemangen kring utfodringen finns i Eviras broschyr [Utfodring av svin / Vattenförsörjning för svin](#).

UTFODRING
AV SVIN / VATTEN-
FÖRSÖRJNING
FÖR SVIN

7 Vatten

För att säkerställa god tillväxt och ett tillräckligt vattenintag ska svinet ha fri tillgång till vatten i alla produktionsfaser. Vattnets kvalitet inverkar på svinets hälsa och produktionens lönsamhet.

Uppföljning av vattenkonsumtionen kan ge tecken på eventuella läckor eller stopp i rörnätet. Undersökningar har också visat att svinen dricker mindre då de blir sjuka. Det här märks redan innan de andra symptomen visar sig. Minskad vattenkonsumtion kan vara ett tecken på att sjukdom snart kommer att bryta ut i svinstallet.

VATTENLEDNING

Svinstallets huvudgång kan ha en huvudvattenledning med 50 mm rör. Det rekommenderas att två huvudledningar installeras i mittgången. Då går det att sätta i desinficeringsmedel och tvättmedel i vattnet i den ena huvudledningen. Från huvudledningen kan utgå 32 mm plaströr till avdelningarna. På uppfödningssavdelningen installeras vattenröret på väggen på cirka två meters höjd. I ändan av röret finns en kran, så att rören lätt kan spolas innan nya grisar levereras. För uppfödningssavdelningens vattenledning finns det kranar från båda huvudledningarna. Här går det också att installera ytterligare kranar för vitamin- eller läkemedelsdosering.

VATTENNIPLAR

Det lönar sig inte att placera nipplar för svinen ovanför ett fast golv. I en box för t.ex. 12 svin kan två nipplar placeras på ett skrank som är en förlängning till foderrännan. Vattnet leds till installationsröret med en böjlig slang från ett 32 mm rör. Nipplarna installeras i ett rör av rostfritt stål. I Evisas broschyr *Utfodring av svin / Vattenförsörjning för svin* finns rekommendationer för i vilken vinkel som nipplarna ska installeras och för vattenflödet.

8 Utgödsling

Gödseln i svinstallen hanteras antingen som flytgödsel eller fast gödsel. Flytgödsel leds till flytgödsellagret med självfall, i flytgödselkanaler med gallerskrapa eller i rör i form av suggödsel. Toleransen av strö i suggödselsystem förbättras genom större rör och genom att undvika vinklar i rörsystemet. Fast gödsel samlas i gödselrännor som kan tömmas med hjälp av gödselskrapa, eller så kan gödseln sugas in i ströet i boxarna.

Då utgödslingssystemet planeras för svinstallet ska man fundera över på vilket sätt som svinens behov av material att böka i och att undersöka kommer att uppfyllas. Med tanke på svinen är halm ett bra material eftersom de är manipulerbart och ätbara. Användning av stråfoder (i riklig mängd) som material att böka i och att undersöka eller att användas som bobyggnadsmaterial av suggor kräver ett system som är lämpligt för det.

Utgödslingssystemen klarar av halm då systemets rör och tillslutare är rätt planerade. I samband med suggödsel är det exempelvis bättre att använda knivspjäll än en propp. Mängden halm och hackets längd inverkar också på hur väl man lyckas med att använda halm. Utgödslingssystemens hållbarhet vad gäller stråfoder kan förbättras i samband med renovering av gamla svinstall genom att ta gödselblandare i bruk.

9 Ventilation och uppvärmning

Genom ventilationssystemet avlägsnas luft som innehåller skadliga gaser, damm och fukt ur svinstallet. Systemet för också in frisk luft i svinstallet. Om ventilationen är ineffektiv, om den inte fungerar eller är fel inställd är den skadlig både för svinen och för de människor som arbetar i svinstallet. Ventilationsanläggningen får inte orsaka kontinuerligt buller som stör djuren.

Otillräcklig ventilation försämrar luftkvaliteten. Svinen äter också mindre om temperaturen blir för hög. Då ventilationen är för kraftig eller förhållandet mellan från- och tilluft inte är rätt inställt orsakas drag, svinen börjar frysa och får eventuellt beteendestörningar, exempelvis svansbitande.

Det finns många olika slags ventilationssystem. Vanligast är maskinell frånluft och tilluft som kommer in via väggarna eller taket. I en del svinstall finns det också ventilationssystem som är baserade på jämnt tryck eller övertryck. Dessa system har ändå inte visat sig vara effektiva med tanke på deras funktion och energiförbrukning.

Tilluften ska vara justerbar

Det är lätt att justera ventilationen i svinstallet med hjälp av tilluftsluckor. Tilluften ska vara justerbar så att luftens mängd, riktning och hastighet kan ändras beroende på rådande förhållanden. Om tilluftsluckorna inte har planerats och justerats rätt, kan draget vara för kraftigt.

Jämfört med tilluftsluckor är draget mindre vid intag av ersättningsluft via mellantaket, vilket för sin del kan minska på svinens svansbitande och stökighet i boxarna. Då man använder s.k. ersättningslufttak finns det inga luckor som kräver justering. Å andra sidan så går det vid sträng kyla inte att minska på luftmängden som strömmar in från ersättningslufttaket, och det ökade uppvärmningsbehovet ökar då energiförbrukningen. Under varma sommardagar kan det också bli nödvändigt att öka på ventilationen. Då ska väl placerade öppningsbara ventileringsluckor användas.

Ventilationsanläggningen kan mäta temperatur och fukt och därtill även koncentrationen av gaser såsom koldioxid och ammoniak i de olika avdelningarna och justera från- och tilluften automatiskt enligt behov. Det lönar sig att använda sig av den information som anläggningen mäter, och att följa med hur väl anläggningen håller

sig inom de planerade värdena. Var beredd på funktionsstörningar i ventilationsanläggningen. Anläggningen ska slå larm vid funktionsstörningar och larmsystemet ska fungera väl.

Ventilation behövs även för att avlägsna skadliga gaser

Cyan- och svavelväte frigörs ur flytgödsel till luften då flytgödseln blandas eller då flytgödselkanalerna töms. Gaserna är giftiga för både människor och djur, och ventilationen ska vara god då flytgödsel hanteras. Även renheten i boxarna inverkar på luftkvaliteten i svinstallen. Fuktiga boxar ökar luftfuktigheten och smutsiga boxar ökar halten av ammoniak i luften.

Det finns information tillgänglig om ventilering av svinstall

VTT har gett ut en verksamhetsmodell på finska för hur man säkerställer att ventilationen fungerar i svinstallen: [Sikaloiden ilmanvaihdon toimivuus](#).

Työteho-seura har gett ut testet [Sikalalan ilmanvaihdon toimivuustesti](#) på finska.

Uppvärmning

Behovet av uppvärmning i svinstall är störst på grisnings- och avvänjningsavdelningarna. Uppvärmningen sköts allmänt med hjälp av värmerör under tilluftsluckorna på väggarna eller med golvvärme. Golvvärme är det lättaste sättet att föra värme till svinens liggplats, vilket gör det lättare att hålla området torrt. Justering av golvvärme inverkar långsamt på temperaturen, och därför rekommenderas golvvärme inte som huvudsaklig värmekälla. I grisnings- och sjukboxarna behövs extra värme och möjlighet att använda ytterligare värmekällor ska planeras för dessa utrymmen. Värmelampor är den vanligaste lösningen. Temperaturen ska alltid mätas på djurens nivå.

10 Belysning

Lämplig och tillräcklig belysning för både svin och skötare underlättar skötseln och kontrollen av svinen. Rätta lösningar kan förbättra svinen välbefinnande och produktivitet och även energieffektiviteten samt brandsäkerheten i svinstallet.

100 lux målsättningen för ljusstyrkan

Enligt djurskyddslagstiftningen ska det på djurhållningsplatsen finnas naturligt ljus och minst 40 lux ljus under minst 8 timmar per dag. Det lönar sig att planera belysningen så, att det är så lätt som möjligt att kontrollera och sköta djuren. Tillräcklig belysning under arbetet är särskilt viktig på grisningsavdelningen. Det är bra att ha en ljusintensitet om 100 lux som målsättning på alla avdelningar och i personalutrymmena.

Svinens naturliga dygnsrytm, svinens beteende samt ljusets inverkan på soggornas fruktbarhet ska beaktas vid planeringen av belysningen. Belysningen inverkar även på svinens aktivitetsnivå och matlust. Tillräcklig belysning och tillräcklig längd på den dagliga ljusperioden är särskilt viktiga för avvänjda grisar så att de lär sig att hitta och använda utfodringsplatsen i boxen.

Minst 200 lux på dräktighetsavdelningen på ögonhöjd för soggorna

För att säkerställa dräktighet på dräktighetsavdelningen vore det bra med en ljusintensitet om minst 200 lux på ögonhöjd för soggorna. Denna ljusintensitet kan uppnås genom att man exempelvis placerar belysningsraden lägre ner.

Belysningsanordningarna ska tåla ammoniak och vara så täta att de tål damm och fukt. IP-klass borde vara minst IP54. LED-belysning är en fungerande lösning även i svinstallet. De håller längre, vilket kompenserar för det högre priset jämfört med lysrör.

11 Sjukdomsskydd

Svinstallet och hela verksamhetsmiljön ska planeras på ett sådant sätt, att sjukdomsalstrare förhindras från att komma in i stallet utifrån och att spridning inom svinstallet förebyggs. ETT rf har publicerat en anvisning på finska om [sjukdomsskydd på gårdsnivå för svinfarmer](#). I planeringsskedet ska man fundera över hurudan trafiken kommer att vara på svinstallets område och hur man ska förhindra att sjukdomsalstrare som följer med fordons- och persontrafik kommer in på gården och in i svinstallet. Det är bra att redan i planeringsskedet beakta en eventuell asfaltering av gårdsområdet och ett stängsel kring det område där svinstallet ska byggas. Foderlagren planeras så, att det är lätt att skydda fodret och lagren inte lockar skadedjur som t.ex. fåglar och gnagare till platsen.

Det lönar sig att endast välja sådant material för ytorna i svinstallet som är lätt att rengöra och som tål att tvättas och desinficeras regelbundet. I suggstall lönar det sig att se till att det går lätt att tvätta suggorna innan de flyttas över till grisningsboxen

Fungerande smittospärr för sjukdomsalstrare som kommer utifrån

En smittospärr fungerar endast om den är lätt att använda och är förnuftigt planerad. Utanför svinstallet används andra kläder och skor än de som används inne i svinstallet. Fotspåren av utomhus- och inomhusskor får inte vidröra varandra. I samband med ingången till djurlokalerna planeras en smittospärr som alla personer som går till svinstallet ska använda. Den bästa smittospärren är sådan, att arbetarna går i duschen då de går in och då de kommer ut. I en smittospärr är det viktigt att:

- byta skor
- byta kläder
- tvätta och desinficera händerna
- tvätta och desinficera arbetsredskapen som förs in till svinstallet

Sjukdomsskydd inom svinstallet

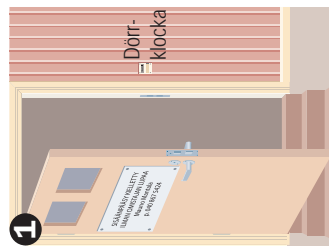
Sjukboxar och eventuella sjukavdelningar är en del av sjukdomsskyddet inom gården. Det lönar sig att överväga en skild avdelning som fylls i omgångar för vidareuppfödning av slaktsvin eller avvänjda grisar som växer långsammare än de andra. Endast avdelningar med omgångsuppfödning kan tvättas och torkas ordentligt. På så sätt förebyggs smittsamma sjukdomar vid omgångsuppfödning.

Man ska även planera för flyttningar av döda djur inom svinstallet samt mellan svinstallet och containern. Containern eller någon annan förvaringsplats för kadaver ska vara lätt att använda och sjukdomsskyddet beaktas. Det lönar sig att be veterinären om hjälp vid planeringen av sjukdomsskyddet.

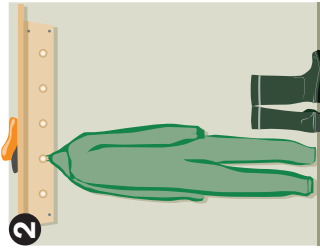
**SMITTSKYDD PÅ
GÅRDSNIVÅ**

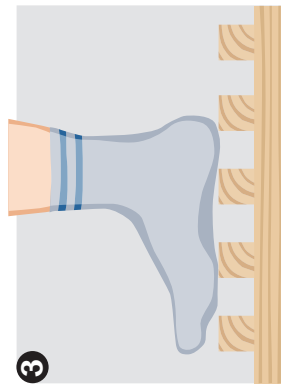
Exempel på smittospärr

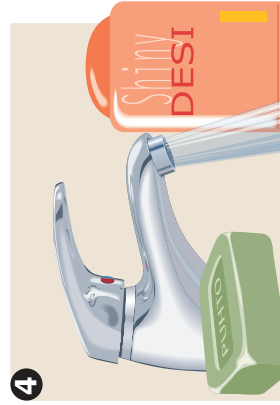
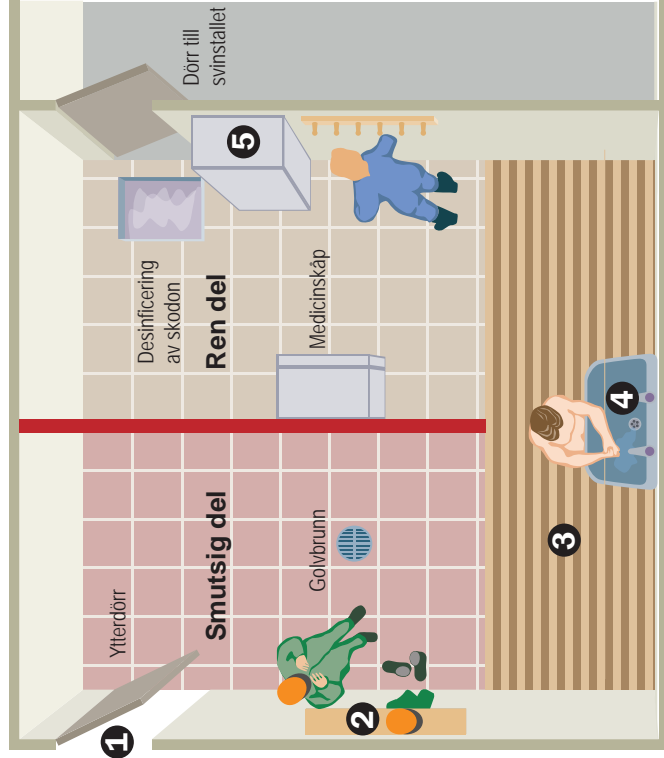
- Dörrarna till svinstallet läses.
- En skylt på dörren informerar om att tillträde är förbjudet utan ägarens tillstånd. På skylten kan även stå ägarens namn och telefonnummer.

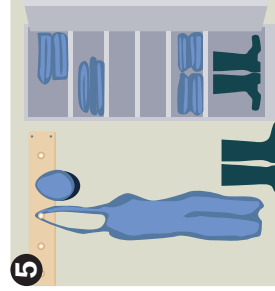
- Ytterkläder och skor förvaras och byts i den smutsiga delen.

- Golv med träribbor som man går på i strumplåsten.

- Händerna tvättas och/eller desinficeras alltid innan man går in i den rena delen.

- Kläder och skor som används i svinstallet samt skyddsutrustning för veterinär och andra utomstående.
- Utrustningen tvättas och torkas i den rena delen.

Källa: ETT:MT

12 Brand- och elsäkerhet

De allmänna kraven på brandsäkerhet för byggnader finns i **del E i Finlands byggbestämmelsesamling**. För byggnader som understöds finns det dessutom skilda brandtekniska krav (474/2014). Till kraven på byggnader som understöds hör att man har en räddningsplan som redogör för utrymningsvägar, utrymning av djuren samt arrangemang för förstahandssläckning. Det lönar sig att bekanta sig med kraven även om investeringsstöd inte används till bygget. Utöver de tekniska brandsäkerhetskraven är det skäl att tänka på hur man skulle handla vid en eventuell brand och hur djuren och människorna kan fås ut ur byggnaden vid behov.

Det lönar sig att fästa särskild uppmärksamhet vid planeringen av brandsektioneringen. Brandsektioneringen ska fungera, men den får inte störa den normala vardagen i svinstallet. Brandsektioneringen ska vara tydligt märkt i byggnaden så att alla de som deltar i byggnadsarbetet känner till sektioneringen och så att exempelvis genomföringarna utförs med beaktande av reglerna.

Det lönar sig att skaffa ett brandvarningssystem som direkt larmar den person som ansvarar för förstahandssläckningen i svinstallet. Brandsäkerheten förbättras om material och anordningar i svinstallet är lätta att rengöra.

En tredjedel av bränderna på jordbruk och trädgårdsodlingar orsakas av elanvändning. Säkerhets- och kemikalieverket Tukes har gett ut guiden **Sähköturvallisuus maa- ja puutarhatalouksissa** (på finska). I guiden informeras bland annat om särskilda krav på elinstallationer inom jordbruket.

FINLANDS
BYGG-
BESTÄMMELSE-
SAMLING
DEL E

SÄHKÖTURVALLI-
SUUS MAA- JA
PUUTARHA-
TALOUKSISSA

13 Det egna på välbefinnande och arbetarskyddet

Då man bygger svinstall ska man komma ihåg det egna välbefinnandet. Enligt undersökningar inverkar skötarens ork och välmående även på djurens välbefinnande, och om det egna välbefinnandet försummas kan hela svinhållningen riskeras. Kom ihåg att du behöver ha tid att återhämta dig, vila och upprätthålla goda sociala relationer! Om du känner att du inte orkar, är det bra att söka hjälp i tid. Ju tidigare man söker hjälp då man har problem, desto snabbare och lättare löser sig problemen.

Jordbruksarbete är förknippat med många arbetarskyddsrisiker. Därför borde arbetarskyddet beaktas i alla skeden av planeringen och byggandet. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA har gett ut flera broschyrer och guider om arbetarskyddet på jordbruk. LPA har exempelvis gett ut [Maatilan rakennusopas](#) (på finska). Arbetarskyddsfonden har gett ut [säkerhetsanvisningen Särdrag i byggande på lantgårdar - säkerhetsanvisningar för anställda](#).

MAATILAN
RAKENNUSOPAS

SÄRDRAG I
BYGGANDE PÅ
LANTGÅRDAR

14 Länkar

Lagstiftning (www.finlex.fi)

Djurskyddslag ([247/1996](#))

Djurskyddsförordning ([396/1996](#))

Statsrådets förordning om skydd av svin ([629/2012](#))

Jord- och skogsbruksministeriets förordning ([474/2014](#)) om brandtekniska krav för byggnader som understöds

Jord- och skogsbruksministeriets förordning ([243/2010](#)) om byggnadstekniska och funktionella krav för svinstallbyggnader som understöds

Jord- och skogsbruksministeriet (www.mmm.fi)

[Sikalarakentaminen](#) – jämförande utredning (på finska) om svinstallbyggnader i Finland, Sverige och Danmark

[Eläinten hyvinvointisäädökset tuotantorakentamisessa](#) – Jord- och skogsbruksministeriets utredning (på finska)

Livsmedelssäkerhetsverket Evira (www.evira.fi)

[Utfodring av svin](#) – broschyr

[Skötsel och avlivning av sjuka svin](#) – broschyr

[Varför är svin stökiga?](#) – broschyr

Landsbygdsverket Mavi (www.mavi.fi)

[Investeringsstöd för jordbruk](#)

[Ersättning för djurens välbefinnande](#)

Työtehoseura TTS (www.tts.fi)

På webbplatsen [Viljelijä rakennuttaja](#) finns information om uppförande av jordbruksbyggnader och i synnerhet om ledning av byggprojekt. (på finska)

[Sikalan ilmanvaihdon toimivuustesti](#) (på finska)

Teknologiska forskningscentralen VTT (www.vtt.fi)

Verksamhetsmodell för säkerställande av fungerande ventilationssystem i svinstall:

[Sikaloiden ilmanvaihdon toimivuus](#) (på finska)

Eläinten terveys ETT (www.ett.fi)

[Kontroll av smittorisker på svingårdar](#)

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA (www.mela.fi/sv)

[LPA:s anvisningar om arbetarskydd](#)

[LPA:s publikationer](#)

Motiva (www.motiva.fi)

[Lantbrukets energiprogram – Smart energianvändning på gården](#)

Annat

[Miljötillstånd](#) (www.ymparisto.fi)

[Avgörande av planeringsbehov](#) (www.ely-keskus.fi)

[Vastuullinen sikatalous](#) (www.vastuullinensikatalous.fi)

[Särdrag i byggande på lantgårdar - säkerhetsanvisningar för anställda](#) (www.luke.fi)

[Säihköturvallisuus maa- ja puutarhatalouksissa](#) (www.tukes.fi)

